

TÜRKİYE’DE ÇOCUKLARIN GÜVENLİĞİNE YÖNELİK “GÜVENLİ İNTERNET” UYGULAMASININ YAZILI BASINDA YANKILARI¹

Yılmaz CEYLAN*

Öz

Günümüzde bir teknoloji harikası olan internet, sanal âlem de bir bilgi ve iletişim aracı olarak bilimden ticarete, müzikten sinemaya ve kültüre hemen her çeşit alanda işlev görmektedir. İnternet’in toplum yaşamında giderek daha fazla yer alması ve kullanım alanının günden güne genişlemesi, hem iletişim açısından sevindirici hem de kontrolünün zorluğu noktasında sıkıntılar çıkmaktadır.

Gerçekten, internet’i iletişim, bilgi edinme ve paylaşım gibi iyi amaçlarla kullanan kullanıcıların varlığına karşılık, kanuni boşluklardan, insanların zaafından ve yetişkin olmayan bireylerin masumluğundan yararlanıp interneti kötüye kullanan insanlarda mevcuttur.

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de özellikle çocukların kötüye kullanımını önlemek maksatlı güvenli internet uygulamasına geçilmiştir. Güvenli internet uygulaması elbette ki aklı başında yetişkin bireyin internet özgürlüğünü engellemek için değil, çocukların internet aracılığıyla kötüye kullanımlarını, istismarlarını önlemek amaçlıdır. Ancak Türkiye’de durum farklı yorumlanmış, insanların internet özgürlüğünün elinden alındığı yönünde çok farklı haberler çıkmıştır. Araştırmanın amacı güvenli internet uygulamasına karşı yazılı basın yaklaşımını ortaya koymaktır.

Araştırmada yöntem olarak içerik çözümlemesi yöntemi uygulanmıştır. “Güvenli İnternet” uygulamasına geçilen 2011 yılı Kasım ayı içerisinde tiraj olarak ilk sıralarda yer alan beş gazetenin güvenli internetle ilgili hem haber hem de köşe yazılarının objektif olarak değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: çocuk, internet, yazılı basın

¹ 24/25 Nisan 2012 tarihlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi himayesinde Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen “4. Uluslararası Risk Altında Ve Korunması Gereken Çocuklar Sempozyumu”nda sunulmuş bildirinin genişletilmiş ve düzenlenmiş halidir.

* Muş Alparslan Üniversitesi Araştırma Görevlisi, yceylan66@hotmail.com

AGAINST THE SAFETY OF CHILDREN IN TURKEY "SAFE INTERNET" ECHOES IN THE PRESS APPLICATION

Abstract

Today, the Internet is a technological wonder, the virtual realm of science as an information and communication tool, trade, music, cinema and culture in just about every kind of serves. Take place in the life of the community and use the Internet more and more day by day the expansion of space, both in terms of communication difficulties at the difficulty of control is both gratifying.

Indeed, the Internet, communication, knowledge acquisition and sharing purposes, such as users with a good response to the presence, legal loopholes, taking advantage of people fecklessness, and non-adult individuals who abuse the Internet are available in humans.

As in many countries of the world, especially in Turkey aimed to prevent abuse of innocent children safe internet has been applied. Secure web application in order to prevent the freedom of the internet, of course, a sane adult individual, not the use of abuse of children via the Internet, intended to prevent abuses. Turkey, however, a different interpretation of events, news was very different from the direction of the people taken away the freedom of the internet. Our goal is to measure approaches to the written press against the implementation of a secure internet.

Resolution is the content of our research method. "Safe Internet" is passed into circulation in November of 2011 for the first time, both in the news as well as five newspapers columnist's writings about the internet is a safe evaluation will be made objectively.

Keywords: children, internet, print media

GİRİŞ

İnternet, kişilerin dünya üzerinde birbirleri ile çok geniş amaç ve içerikte iletişim kurmalarını, bilgi alıp vermelerini sağlayan bir ortak haberleşme ağıdır. İnternete bağlanmanın hem ulusal hem de uluslar arası bir şartının olmaması sebebiyle bir bilgisayar sistemine sahip olan ve internet ağı mevcut olan her birey internete bağlanma özgürlüğüne sahiptir. Bunun için herhangi bir kurum veya merciden izin alınmasına gerek yoktur. İnternet üzerinden bir klavye tuşuyla dünyanın neresinde olunursa olunsun her türlü bilgi alışverişi sağlanabilmekte, dosya araştırılabilmekte, kaynak tarama işleminde bulunulabilmekte, elektronik posta yollanılabilenkte, hangi ülkeden hangi milletten olursa olsun başka bireylerle bağlantı kurulabilmektedir. İnternetin bu fonksiyonlarının çeşidi gün geçtikçe daha da artmaktadır.

Ülkemizde, internet 1990'lı yıllardan itibaren yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanarak, günümüz kitle iletişim araçları içerisinde yerini almıştır. İnternet'in; bilgi edinme,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 37 Temmuz – Ağustos 2013

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

eğitilme, eğlenme, ticaret yapma, alışveriş etme, finansal işlem yapma ve bunlara benzer kapsamı her gün genişleyen kategorilerde daha adını sayamayacağımız kadar çok alanda kullanılıyor olması ve bilgilere bir klavye tuşuna dokunarak ulaşabilme kolaylığı internetin kullanıcı sayısını her geçen gün daha da artırmaktadır.

Bilgisayar ve özellikle internet, ekonomik ve sosyal hayatı değiştirdiği gibi bir dizi sorunu da beraberinde getirmiştir. İnternet üzerinden, sabotaj veya kaos yaratmak amacıyla çeşitli sistemlere saldıran ve sisteme izinsiz girerek çeşitli hasarlar yaratan programcılar, internet'teki yerini almak isteyen “terör örgütleri”nin faaliyetlerini bu ortama taşıması, “hırsızlık” ve “dolandırıcılık” gibi suçların bu ortamda işlenmeye başlanması, hakaret amaçlı sitelerin kurulması, interneti ne maksatla kullanacağını bilmeyen yetişkin bireye ve özellikle olayın tam olarak farkında olmayan çocukların art niyetli kişiler tarafından kötüye kullanılması yoluyla müstehcenlik biçimlerinin oluşturulması sonucu “pornografi” ve “çocuk pornografisi” gibi yasadışı yayınların giderek artması, internet'in kötü amaçla kullanılabileceğini açıkça gözler önüne sermiştir.

İnternet üzerinden işlenen suçlara karşı bireyin korunma altına alınması ve kötüye kullanılmasının önlenmesi bir gereklilik haline gelmiştir. Bu maksatla birçok ülkede çok önce başlamış olan güvenli internet uygulamasının Türkiye’de yeni gündeme gelmiş ve üzerinde bilen ve bilmeyen birçok kişi söz söylemiştir.

Bu araştırmada gündemin nabzını tutan medyanın yazılı basın kaynaklarından olan gazetelerin bu konu üzerindeki haberleri ve değerlendirmeleri üzerinde durulmuş ve sonuç bölümünde karşılaştırmalı bir analiz yapılmaya çalışılmıştır. İnternet üzerinden yapılan suçlarında en az normal suçlar kadar tehlikeli ve bir hak ihlali olduğu göz önüne alınınca, bu çalışmanın Türkiye medyasının bu olaya nasıl baktığını göstermesi açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

İNTERNET

"İnternet" sözcüğü, İngilizcede "uluslararası ağ" anlamına gelen "international network" sözcüklerinin birleştirilmesinden oluşmuştur. Bu uluslararası ağın çekirdeğinde birbirine yüksek hızlı bağlantılarla bağlı, sürekli çalışır haldeki bilgisayarlar (sunucular) vardır.

İnternet, “değişik bilgisayar ağlarında olan insanların, dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, birbirleriyle aynı ağ üzerindeymiş gibi haberleşmelerini ve bilgilerini en verimli şekilde paylaşmalarını sağlayan bir teknolojidir” (Karasar, 2004: 120).

İnternet Türkiye’ye daha yakın zamanda girmiş olmasına rağmen çok büyük ilgi görmüş ve hızlı bir şekilde yayılmıştır. 2000 yılında kullanıcı sayısı 1.785.000 olan internetin, 1 yıl içinde % 100’den fazla hızlı yükselişini, 2003’ten 2004’e geçişte de sürdürdü. 2005 yılından itibaren 12 milyondan fazla kullanıcı Türkiye’de internet kullanırken (Mestçi, 2007: 175), 2011 yılı Nisan ayında gerçekleştirilen Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre Türkiye genelinde hanelerin %42,9’u İnternet erişim imkânına sahiptir. Bu oran 2010 yılının aynı ayında %41,6 idi (<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=8572>).

Tablo-1: Hanelerde Bilişim Teknolojileri Bulunma Oranı %

	Yıl Year	Masaüstü bilgisayar (PC) Desktop computer	Taşınabilir bilgisayar (Laptop, Tablet PC) Portable computer (Laptop, Tablet PC)	Cep telefonu Mobile phone	Televizyon (uydu yayını ve kablo TV dahil) Television (including satellite dish, cable TV)	Oyun konsolu (Playstatio, vb.) Game console	El bilgisayarı (Palm) Handheld computer
Türkiye Turkey	2004	10.0	0.9	53.6	92.2	2.9	0.1
	2005	11.6	1.1	72.6	97.7	2.9	0.1
	2007	24.0	5.6	87.4	-	3.7	0.4
	2008	28.1	9.1	88.1	-	3.9	0.5
	2009	30.7	11.2	87.6	-	3.7	0.6
	2010	33.8	16.8	90.5	-	3.1	0.7
	2011	34.3	22.6	91.9	-	3.8	1.2
Kent Urban	2004	-	-	-	-	-	-
	2005	16.1	1.6	79.9	99.0	3.7	0.2
	2007	30.0	7.2	90.3	-	4.5	0.6
	2008	33.7	11.4	90.2	-	4.5	0.6
	2009	37.1	14.3	89.6	-	4.5	0.8
	2010	40.6	20.4	92.8	-	3.7	0.9
	2011	41.0	27.9	93.6	-	4.9	1.5
Kır Rural	2004	-	-	-	-	-	-
	2005	3.7	0.3	59.9	95.6	1.4	-
	2007	8.9	1.8	80.1	-	1.5	0.1
	2008	13.6	3.2	82.8	-	2.2	0.3
	2009	15.2	3.6	82.9	-	1.6	0.3
	2010	16.6	7.6	85.0	-	1.5	0.2
	2011	17.4	9.2	87.7	-	1.3	0.3

(Tablo1: TÜİK'in 2011 verilerinden alınmıştır.)

Tablodan da anlaşılacağı üzere Türkiye’de bilgisayar kullanımı her yıl düzenli bir şekilde artmaktadır. Bilgisayar kullanımında ki bu artışla internet erişim imkânına zemin hazırlamakta ve aynı hızla internet erişimi de artmaktadır. Artık herkesin ulaşabileceği şekilde bir ağa sahip olan internetin beraberinde suçları da getiriyor olması gayet doğaldır. İnternet erişimi ne kadar artarsa bilişim suçları da aynı oranda artmaktadır. Suçların önlenmesi için gerekli önlemlerin alınması adına görevli olan mercilerin, Türkiye’de bilişim suçları noktasında geç kaldıkları söylenebilir. 2011 yılının başlarında BTK’nın filtre uygulamasıyla Türkiye da güvenli internet uygulamasıyla tanışmıştır.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 37

Temmuz – Ağustos 2013

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırğız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

GÜVENLİ İNTERNET

Güvenli internet; İnternetteki zararlı içeriklerden çocukları ve gençleri korumak için 'Çocuk ve Aile Profil Kriterleri Çalışma Kurulu' tarafından 2011/DK-14/461 sayılı Kurul Kararı ile 24.08.2011 tarihinde yürürlüğe girmiş bir projedir (samanyoluhaber.com/yazar/gultekin-zorlu/Guvenli-Internet-Nedir-Sansur-bunun-neresinde/718231/#ixzz1qIoyRr9u, erişim tarihi, 27.03. 2012).

Türkiye güvenli internet tartışmaları ve bilişim suçlarının önlenmesi ancak daha yeni ortaya çıkmış bir durumdur. Ancak dünyaya baktığımızda bilişim suçlarını önlemeye yönelik uygulamalar çok daha önce başlamış bir uygulamadır.

Avrupa ülkeleri ile Kanada, Japonya, Güney Afrika ve ABD dâhil 33 devleti tarafından, öncelikli olarak toplumun siber suçlara karşı korunması için atılacak diğer adımlarla birlikte gerekli mevzuatın kabul edilmesi ve uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi yollarıyla ortak bir cezaî politikanın öncelikli olarak kabul edilmesi gereğiyle imzalanan Avrupa Konseyi Siber Suçlar Sözleşmesi 23 Kasım 2001 tarihinde Budapeşte'de imzaya açılmış ve kabul edilmiş olan bir anlaşmadır (bilgisayarpolisi.com/index.php?sayfa=makaleoku&kategori=3&id=329).

Anlaşma gereğince bilgisayar veri ve sistemlerinin gizliliğine, bütünlüğüne ve kullanımına açık bulunmasına yönelik suçlar bağlamında hukuka aykırı erişim, yasa dışı müdahale, verilere müdahale, sistemlere müdahale, cihazın kötüye kullanımı fiilleri; bilgisayarla ilişkili suçlar çerçevesinde ise sahtecilik, dolandırıcılık, telif haklarının ve benzeri hakların ihlaline ilişkin fiiller ve içerikle ilişkili olarak çocuk pornografisine yönelik fiiller, cezalandırma konuları arasında sayılmış; bu hususlarda ulusal ve uluslararası alanda gerekli etkin yaptırım ve işbirliğine ilişkin düzenlemeler belirtilmiştir.10 Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesine uyum sağlamak için, Avrupa devletlerinin bir çoğu (Almanya, İtalya, Finlandiya, Avusturya, Yunanistan, İsveç, Danimarka, Norveç ve Hollanda gibi) mevcut yasal hükümlere eklemeler yapmış; ABD, İngiltere ve İrlanda gibi Anglosakson sistemine dahil bazı devletler ise bu konularda özel düzenlemelere gitmişlerdir (http://www.turkhukuksitesi.com/makale_154.htm).

Bu anlaşma çerçevesinde MADDE 9- Çocuk Pornografisi İle Bağlantılı Suçlar şu şekilde sıralanmıştır:

1. Her bir Taraf devlet, bir hak olmaksızın kasıtlı
 - a . bilgisayar sistemi vasıtasıyla dağıtmak amacıyla çocuk pornografisi üretmek,
 - b . bilgisayar sistemi vasıtasıyla çocuk pornografisini temin edilebilir hale getirmek veya göstermek,
 - c . bilgisayar sistemi vasıtasıyla çocuk pornografisini aktarmak veya dağıtımını yapmak,
 - d . kendisi veya başkası için bilgisayar sistemi vasıtasıyla çocuk pornografisi temin etmek,
 - e . bir bilgisayar sisteminde veya bilgisayar veri depolama ortamında çocuk pornografisine sahip olmak

Fiillerinden sorumlu tutulması için gerekli kanuni düzenlemeyi yapmalı ve ihtiyaç duyulan önlemleri almalıdır.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 37 Temmuz – Ağustos 2013

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

2-Yukarıdaki 1.paragrafta geçen "çocuk pornografisi":

a) Bir küçüğün cinsel olarak kullanılması

b) Bir küçük gibi görünen kişinin cinsel olarak kullanılması

c) Bir küçüğü temsil eden gerçekçi bir imajın cinsel olarak kullanılması
görsel olarak içeren pornografik materyaldir, şeklinde

sıralanmıştır.(<http://www.bilgisayarpolisi.com/index.php?sayfa=makaleoku&kategori=3&id=329>).

YÖNTEM

Araştırmada yöntem olarak içerik çözümlemesi yöntemi uygulanmıştır. İçerik çözümlemesi: İletişim, Psikoloji, Sosyoloji, Tarih, Edebiyat, Gazetecilik, Siyasal bilimler gibi değişik alanlarda farklı amaçlarla kullanılabilen bir araştırma yöntemi olmakla birlikte, mevcut verileri özetleme, standardize etme, karşılaştırma ya da başka bir biçime dönüştürme aracıdır (Selahaddin görmüş, içerik çözümlemesi). İçerik çözümlemesi yöntemi bir takım nicel ve nitel göstergelerden hareketle, içerikten elde edilen bilgilerin ötesinde bazı sonuçlara ulaşmayı amaçlamaktadır (Gökçe, 2001: 19).

Çalışmada “Güvenli İnternet” uygulamasına geçilen 2011 yılı Kasım ayı içerisinde tiraj olarak ilk sıralarda yer alan beş gazetenin sırasıyla (Zaman, Posta, Hürriyet, Sabah, Habertürk) hem haber hem de köşe yazılarının objektif olarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırma yazılı basından gazeteleri, gazeteler içerisinde de ilk beş gazeteyi kapsamaktadır. Ve bu beş gazetenin sadece 2011 yılı kasım ayı içerisinde haberleri dikkate alınmıştır. Böyle bir sınırlama hem çalışmanın çerçevesinin belirlenmesine hem de haberlerle ilgili ayrıntıya inilmesine yardımcı olmuştur.

Araştırmada, başvuru gazeteler numaralar ile kodlanmıştır (T-1, T-2, T-3...). Araştırmaya dâhil olmuş olan gazetelerin ifadelerine yer verilirken isimleri yerine bu kodlar kullanılmıştır.

Evren ve örneklem:

Evrenimiz yazılı basından gazetelerin kapsamaktadır. Örneklemimiz ise çalışmamızı oluşturan ilk beş gazetenin kapsamaktadır. İlk beş gazetenin tirajı dikkate alınmıştır.

BULGULAR

Tiraj olarak ilk sırada yer alan T-1 gazetesinde kasım ayı içerisinde güvenli internete dair haberler, “Güvenli internet dönemi başlıyor”(20.11.2011), “İnternette 'güvenli' dönem başlıyor”(21.11.2011), “Güvenli internet bugün başlıyor”(22.11.2011) şeklindeki farklı başlıklarla güvenli internetin başladığı bilgisi verilmiş ve haber içeriğinde: “Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun çocukların ve gençlerin internet üzerindeki bilgi

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 37

Temmuz – Ağustos 2013

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

kirliliğinden ve zararlı içeriklerden korunmaları amacıyla geliştirdiği güvenli internet uygulamasıyla ilgili başlayan üç aylık test dönemi bugün sona eriyor” bilgisi verilmiştir.

T-1 gazetesinden sonra ikinci sırada yer alan T-2 gazetesinde Kasım ayı içerisinde güvenli internete yönelik ilk haberde kullanılan başlık “Facebook çocuklara kapatılıyor” şeklindedir ve alt başlık olarak ta “İnternette filtre’ uygulamasında çocuk profilinde Facebook ve diğer paylaşım siteleri yer almayacak” kullanılmıştır. “Çocuk ve Aile Profil Kriterleri Çalışma Kurulu’nun dünkü toplantısında belirlediği kriterlere göre çocuk profilinde facebook ve diğer paylaşım siteleri yer almayacak” şeklinde ki haber içeriği “‘Haber’ Var, ‘Sosyal Paylaşım’ Yok”(17.11.2011) diye başka bir alt başlık olarak verilmiştir.

Tiraj olarak üçüncü sırada bulunan T-3 gazetesinin güvenli internete dair 16 Kasım Çarşamba günü ilk haberi “İnternet filtresine iptal için dava” başlığıyla verilmiştir. Haberin alt başlığı “BTK’nın filtre uygulamasına karşı duran Alternatif Bilişim Derneği uygulamanın iptali için dava açtı” şeklindedir. Haberin içeriği olarak alternatif bilişim derneğinin şu açıklamalarına yer verilmiştir: “Bilindiği gibi 22 Şubat 2011 tarihinde yayınlanan ve “Güvenli İnternet Uygulaması” şeklinde sunulan ilk kurul kararı, kamuoyunun haklı eleştirilerine maruz kalmış ve kurum tarafından Ağustos 2011 içinde geri çekilmişti. Ardından karar revize edilmiş ve inceltilmiş yeni versiyonu 16 Eylül 2011 tarihinde BTK tarafından yayınlanmıştı. Ancak yeni kurul kararında da sansürcü anlayış sürdürülmüştür. Bu nedenle derneğimiz 4 Kasım 2011 tarihinde kurul kararının iptali istemiyle Danıştay’da dava açmıştır”.

T-1 gazetesi güvenli internete geçildiği gün “İnternette ‘güvenli’ dönem başladı filtre, çocuk istismarını önleyecek”(23.11.2011) şeklinde verilen haberde güvenli interneti uzmanların desteklediği örneklerle açıklanıyor ve Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Genel Başkanı Doç. Dr. Tuncay Ergene’nin şu sözlerine yer veriliyor: “Filtreleme özellikle çocuk istismarının önlenmesi noktasında büyük önem taşıyor”. Ve gene Ergene’nin şu sözleri veriliyor: “Çocukları koruma görevi olan devletin, ailelere birer seçenek sunduğunu belirten Ergene, “Bu uygulamanın yanındayım. Güvenli internet, özellikle çocuk istismarının önlenmesi noktasında büyük önem taşıyor.” Aynı başlık adı altında AB ülkelerinin bu uygulamayı on iki yıldır kullandığı şu sözlerle açıklanıyor: “Aralarında AB ülkeleri, Japonya ve İngiltere’nin bulunduğu pek çok ülke, 1999’dan beri ‘filtre’ uyguluyor. İngiltere’de tüm mobil şebekeler, standart olarak yetişkin içeriğe erişimi engelleyecek filtreleme yazılımı sağlıyor. Engeli aşmak için operatör üzerinden yetişkinliğin doğrulanması gerekiyor. İsviçre’de işletmeciler, 16 yaşından küçüklerin müstehcen içeriğe sahip sitelere erişimini engelleyici tedbirler almak zorunda. Avustralya ise güvenli interneti 2006’da başlattı”.

T-2 gazetesinin Güvenli internete dair ikinci haberi ise 22 Kasım tarihinde “İnternette filtre dönemi bugün başlıyor” başlığıyla verilmiştir. Haberin alt başlığı “Güvenli internet uygulaması ile ilgili 22 Ağustos’ta başlayan üç aylık test dönemi bugün sona erdi. İnternet kullanıcıları, bu tarihten itibaren güvenli internet hizmetini isteğe bağlı ve ücretsiz olarak kullanabilecek” şeklindedir.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 37 Temmuz – Ağustos 2013

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

T-2 gazetesinin 22 Kasım tarihli güvenli internete dair ikinci haber başlığı “25 soruda internette filtre ve sansür” olmuştur. Yazının içeriğinde T24 haber sitesi Genel Yayın Yönetmeni ve aynı zamanda yazarı Doğan Akın'ın kaleme aldığı yazının ayrıntılarına yer verilmiştir. Yazının ayrıntılarında, “İnternet ortamında yapılan yayınlar hangi mevzuata dayanarak denetleniyor?”, “Katalog suçlar ne anlama geliyor?”, “Katalog suçlar ile diğer suçlar nasıl takip ediliyor?”, “Katalog suçlar nasıl tespit edildi?”, “Filtrelerin içeriğini kim belirleyecek?”, “Filtrelerden birini seçmek zorunlu mu?”, “Sansür tartışması nereden çıkıyor?”, “Tartışmada kim haklı; devlet mi, “internetime dokunma” diyenler mi?” gibi daha birçok soruya yanıt verilmiştir.

T-1 gazetesinin Kasım ayı içerisinde vermiş olduğu son haber başlığı “Güvenli internette yeni uygulama”(29.11.2011) olmuştur. Bu haber başlığı altında önceki söylemlerin dışında artık farklı bir uygulamaya geçildiğini, “Güvenli internet hizmetinden faydalanmak isteyenler artık, bu tercihi yapmadan önce, hangi sitenin hangi profilde yer alıp almadığını kontrol edebilecek. Kullanıcılar, merak ettikleri sitenin hangi profilde yer aldığını "guvenlinet.org" adresinde yer alan sorgu ekranından öğrenebilecekler.” Şeklindeki açıklamalarla verilmiştir.

T-2 gazetesinin 23 Kasım tarihli güvenli internetle ilgi haberi “Filtrenin ilk kurbanları” başlığı adı altında, güvenli internete geçilen ilk gün yasaklar kategorisine girenlerin haberi verilmiştir. Haberin alt başlığı “Güvenli İnternet” ilk gününde iç giyim ve prezervatif yasağı ile geldi” şeklindedir. Haber “Kamuoyunda “internette filtre” dönemi olarak adlandırılan, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından ‘küçükleri internetteki zararlı içerikten koruma’ gerekçesiyle hazırlanan “Güvenli İnternet” döneminin dünkü ilk günü, iç giyim ve prezervatif sitesi yasağı ile kendini gösterdi” diye verilmiştir.

T-2 Gazetesinin 23 Kasım tarihli ikinci güvenli internete dair bir başka haberi “Bakan'dan internet filtresine Atatürklü savunma” başlığı altında verilmiştir. Daha sonra Ulaştırma Bakanı Yıldırım'ın "Güvenli internet uygulamasıyla sansür, kısıtlama, yasak söz konusu değil. Ne yapacaktık; 'ey Youtube, sen istediğin gibi Atatürk'e hakaret et, biz mahkeme kararını tanımıyoruz, internete yasak gelir mi?' diyeceğiz” sözünü alıntı olarak vermiştir.

T-3 gazetesinin 17 Kasımlı haberinde güvenli internete dair haberi “Güvenli internet dönemi başlıyor” başlığında verilmiştir. Alt başlık olarak insanların aklını meşgul eden “Güvenli internette 3 aylık test dönemi 22 Kasım'da sona eriyor. Peki, yeni sistem nasıl işleyecek?” sorusu yazılmış ve haberin içeriğinde sistemin nasıl işleyeceğine dair bilgilere yer verilmiştir.

T-3 Gazetenin 20 Kasımlı internete dair haberinde gene 17 Kasımda atılan başlık “Güvenli internet dönemi başlıyor” kullanılmıştır. Haberin içeriğinde “Güvenli internet uygulaması ile ilgili 22 Ağustosta başlayan üç aylık test dönemi 22 Kasım salı günü sona erecek. İnternet kullanıcıları, bu tarihten itibaren güvenli internet hizmetini isteğe bağlı ve ücretsiz olarak kullanabilecek” şeklinde bilgilere yer verilmiştir.

T-3 Testin bittiği artık tamamen güvenli internete geçildiği 22 Kasım günü “*Test bitti, internette ‘filtre’ devreye girdi*” başlığıyla güvenli internet haberi verilmiştir. Haberde İçerik olarak “*Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun (BTK) çocukların ve gençlerin internet üzerindeki bilgi kirliliğinden ve zararlı içeriklerden korunmaları amacıyla geliştirdiği, kamuoyunda “sansür” tartışmalarına neden olan güvenli internet uygulaması bugün başladı*” bilgilere yer verilmiştir.

T-3 22 Kasım ikinci güvenli internet haberi “*Güvenli internet dönemi başladı*” isimli başlıkla verilmiştir. Haberin içeriğinde “*Bugünden Sonra Ne Değişecek?*”, “*Hangi Tarifeler Var?*”, “*Yasaklı Sitelere Erişim Olacak Mı?*” gibi sorulara cevaplar verilmiştir.

T-3 22 Kasımdaki güvenli internetle alakalı diğer bir haber “*Güvenli internette çocuk ve aile profilleriyle ilgili kriterler belirlendi*” başlığıyla verilmiştir. Haberin içeriğinde “*Güvenli internet hizmeti çerçevesinde oluşturulan Çocuk ve Aile Profil Kriterleri Çalışma Kurulunun, bilimsel ve güncel veriler ışığında, Türkiye’nin sosyo-kültürel dokusuna uygun olarak çocuk ve aile profilleri ile ilgili kriterleri belirlediği bildirildi*” bilgilere yer verilmiştir.

T-3 gazetesini güvenli internetle ilgili kasım ayı içerisindeki son haber başlığı “*Çocuklu aileler sansür gibi görmedi, seçimleri ‘güvenli’ internet oldu*” şeklindedir. Haberin alt başlığında “*3 aylık test döneminin ardından uygulamaya konan ‘Güvenli internet’ hizmetine talep ilk gün yaklaşık 1000 aboneye kişiyi buldu. Yeni uygulamaya ağırlıkta olarak çocuklarını internetin zararlı etkilerinden korumak isteyenlerin ilgi gösterdiği belirtildi*” bilgilere yer verilmiştir.

Dördüncü sırada olan t-4 gazetesinin kasım ayı içerisindeki ilk güvenli internet haber başlığı “*Güvenli internet dönemi başlıyor*” diye verilmiştir. Haberin alt başlığı “*Güvenli internette 3 aylık test dönemi 22 Kasım’da sona eriyor. Bu tarihten itibaren internet kullanıcıları güvenli interneti, isteğe bağlı ve ücretsiz olarak kullanılabilecek*” şeklindedir. Haberin içeriğinde (BTK) Başkanı Tayfun Acarer’in açıklamalarına yer verilmiştir.

T-4 gazetesinin güvenli internetle ilgili bir diğer haberi 20 Kasım tarihlidir. Bu haberin başlığı “*Güvenli internete 77.5 milyon davetiye*” şeklindedir. Haberin alt başlığı “*Güvenli internet paketini 5 bin kişiyle test eden servis sağlayıcılar, 64.7 milyon kişiye SMS, 12.8 milyon kişiye de e-posta ile davet göndermeye başladı*” dır.

21 Kasım haberinde ki güvenli internetle ilgili haber başlığı “*Güvenli internet yarın başlıyor*” diye verilmiştir. Alt başlık “*Üç aylık test dönemi 22 Kasım’da sona erecek olan güvenli internet uygulaması, bu tarihten itibaren kullanıcılar tarafından isteğe bağlı ve ücretsiz kullanılabilecek*” şeklindedir.

21 kasımlı diğer bir haber başlığı “*İnternette güvenli dönem yarın başlıyor*” şeklindedir. Haberin alt başlığında kullanılan “*Kamuoyunda bir süredir tartışılan güvenli internet uygulaması, üç aylık test süresini başarıyla tamamladı. Peki, yarın neler olacak? Sansür olacak mı? İşte yanıtlar:*” bu soruyla haberin içeriğinde insanların merak ettikleri sorulara cevap aranmıştır.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 37 Temmuz – Ağustos 2013

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırğız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

Araştırmamızda son olarak incelediğimiz T-5 gazetesinin güvenli internetle ilgili ilk haber başlığı “*Facebook çocuklara kapatılıyor*” şeklindedir. Haberin alt başlığı “*‘internette filtre’ uygulamasında çocuk profilinde Facebook ve diğer paylaşım siteleri yer almayacak*” şeklinde verilmiştir.

T-5’in vermiş olduğu internetle ilgili ikinci haber 22 Kasım tarihinde “*Filtre dönemi resmen başladı*” başlığı adı altında verilmiştir. Alt başlık olarak “*İsteğe bağlı ve ücretsiz verilecek olan hizmeti almak isteyen aboneler internet servis sağlayıcılarına başvuracak*” şeklinde verilmiştir.

22 Kasım da güvenli internetle ilgili ikinci haber başlığı “*‘Güvenli internet’ ile ne değişecek?*” diye olmuştur. Haberin alt başlığı “*‘Ve büyük gün geldi. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), güvenli internet hizmetini bugün itibariyle devreye soktu’*” şeklinde olmuştur.

23 Kasım tarihli haberde ki başlık “*Güvenli internetin çocuklar için kriterleri*” diye verilmiş ve alt başlığında “*Türkiye’nin sosyo-kültürel dokusuna uygun şekilde hazırlandığı belirtiliyor*” cümlesine yer verilmiştir.

23 Kasım tarihli ikinci haber başlığı “*Filtreye ilk takılanlar*” şeklindedir. Haberin alt başlığında “*Güvenli İnternet’ ilk nelere yasak getirdi?*” şeklinde yasağa ilk maruz kalanlara dair haber yapılmıştır.

24 Kasım tarihli t-5 gazetesinde Haberturk.com Teknoloji Editörü Selin Kunt Zengin’in güvenli internetle ilgili yazısına yer verilmiştir. Zengin’in yazı başlığı “*Zorunlu değil ama sorunlu filtrasyon!*”dur. Zengin yazısında güvenli internet uygulamasının problemlerinden ve sıkıntılar bahsetmiştir.

T-5 gazetesinin son güvenli internet haberi 24 Kasım tarihli “*10 bin kişi güvenli internete ‘Evet’ dedi*” başlıklı haberdur. Haberin alt başlığı “*BTK’dan edinilen bilgiye göre ‘Güvenli İnternet’in ilk günü 5-6 bin, ikinci günü de 4-5 bin olmak üzere toplam 10-11 bin abone güvenli interneti tercih etti*” şeklinde BTK’dan alınan istatistikler sunulmuştur.

SONUÇ VE YORUM

2011 Şubat ayında kabul edilen 22 Ağustos’ta deneme sürümüne geçen 22 Kasım da resmen başlayan güvenli internet uygulamasına dair daha Şubat ayından itibaren birçok haber ve yazı yazılmıştır. Şubat ayından itibaren çıkan haberlerde, Güvenli internete geçileceğine dair bilgiler kamuoyuyla paylaşıldıktan sonra sanal bir dünya halini alan internetin “güvenli internet” adı altında sınırlarının başkaları tarafından çizilmiş bir teknolojiye dönüştürüleceğine, özgürlük anlayışı ile çelişeceğine, “Söz konusu düzenlemenin, bireysel özgürlüklerin kurumsal otoriteler ile sınırlandırılmasını gündeme taşıyacağına” dair birçok haber yapılmıştır. (G-2 ve G-3) Bu türden haberlere örnek olarak G-2 gazetesinin 3 Mayıs tarihli sayısında “*22 Ağustos’ta internet bitiyor!*”, 12 Mayıs tarihli basımında “*İnternete mütedeyyin tüketici ayarı*” şeklinde ki haberler verilebilir.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 37 Temmuz – Ağustos 2013

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

Gene G-2 gazetesi 6 Mayıs tarihli haberinde “*İnternet kullanıcıları meydana iniyor*” başlıklı yazısında “*kamuoyunda 'filtreleme' olarak bilinen internetin güvenli kullanımı yönetmeliği'ne karşı kitlesel protesto eylemleri planlanıyor*”, “*Kamuoyunda “filtreleme” olarak bilinen İnternetin Güvenli Kullanımı Yönetmeliği'ne yönelik tepkiler devam ediyor. Sosyal ağlarda organize edilen protesto çağrıları çığ gibi büyüyor*”, “*400 bin kişi protesto edecek*” gibi haber içeriklerine yer verilmiştir.

Güvenli internet haberi, 2011 yılı kasım ayı içerisinde, örneklem olarak aldığımız gazetelerin hepsinin üzerinde durduğu bir bilgi olarak karşımıza çıkmaktadır. G-1 gazetesi kasım ayı içerisinde “güvenli internet”e dair beş, G-2 gazetesi beş, G-3 gazetesi yedi, G-4 gazetesi dört, G-5 gazetesi yedi habere yer vermiştir.

Kasım ayı içerisinde verilen haber konuları şubat ayından itibaren verilen haberlerden farklılık arz etmektedir. O zamanlar hissedilen kuşku ve korkuların artık ortadan kalktığı, güvenli internet uygulamasının içeriğinin daha iyi anlaşıldığı anlaşılmaktadır. Güvenli internete geçilen 22 Kasımdan sonraki tarihlerde çıkan haberler güvenli internete duyulan ilgiyi, yapılan başvuru istatistik haberlerini vermiştir (G-3, G-5).

Güvenli internet uygulamasının Türkiye’de ilk defa uygulanıyor olması ve kamuoyunun yeterli şekilde bilgilendirilmemesi gibi unsurlar nedeniyle ilk zamanlarda yanlış anlaşıldığı ve tepki aldığı söylenebilir. Elbette bu türden yanlış anlaşılmalara gazetelerin haberlerinde rastlamakta mümkündür. Ancak daha sonraki zamanlarda ilgililerin bu uygulamayı detaylarıyla anlatması ve üç aylık deneme sürümünün sınavdan iyi şekilde geçmesi kasım ayından itibaren gazetelere yansıyan haberlerin de güvenli internet uygulaması lehine değiştiğini göstermiştir.

Kasım ayı ilk günlerinde yapılan haberlere baktığımızda güvenli internetin lehine ve aleyhine haberlerden daha çok güvenli internet uygulamasına geçileceği bilgisini veren şu türden haber başlıkları öne çıkmıştır: “*İnternette 'güvenli' dönem başlıyor*”(G-1, G-4, G-5). Güvenli internet aleyhine yapılan haberler daha çok filtrenin bir sansür şeklinde algılandığına(G-2) ve güvenli internete geçildiği günün sonrasında mağdur olanlara yer vermek şeklinde olmuştur(G-3). Özellikle 23 Kasım güvenli internetin resmen başlamasından sonra güvenli internete vatandaşın yoğun ilgisinin olduğu şeklinde ki haberler öne çıkmıştır(G-4, G-5).

KAYNAKLAR

Gökçe O. (2001), İçerik Çözümlemesi, Sel-Ün Yayınları, Konya.

Habertürk gazetesi

<http://www.bilgisayarpolisi.com/index.php?sayfa=makaleoku&kategori=3&id=329>, erişim tarihi, 28.03.2012.

<http://www.samanyoluhaber.com/yazar/gultekin-zorlu/Guvenli-Internet-Nedir-Sansur-bunun-neresinde/718231/#ixzz1qIoyRr9u>, erişim tarihi, 27.03. 2012.

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=8572>, Erişim Tarihi:25.04.2012

http://www.turkhukuk sitesi.com/makale_154.htm, erişim tarihi, 27.04.2012.

Hürriyet gazetesi

Karasar, Ş. (2004) “Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri -İnternet Ve Sanal Yüksek Eğitim”- The Turkish Online Journal of Educational Technology, volume 3 Issue 4 Article 16.

Mestçi, A. (2007) “Türkiye İnternet Raporu 2007” XII. “Türkiye’de İnternet” Konferansı 8-10 Kasım 2007, Ankara.

Öğülmüş, S. (1991). “İçerik çözümlemesi”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 24 (1): 213-228, Ankara.

Posta gazetesi

Sabah gazetesi

Zaman gazetesi